

TIHEK

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU

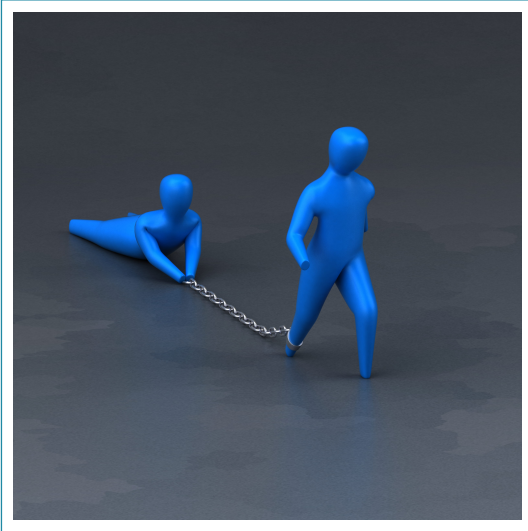
İNSAN TİCARETİYLE MÜCADELE

İNSAN TİCARETİYLE MÜCADELE

İnsan Ticaretinin Tanımı

İnsan ticareti kavramı çeşitli uluslararası belgelere dâhil edilmiş olsa da 2000’li yıllara kadar uluslararası hukukta genel geçer bir insan ticareti tanımı yapılamamıştır. Bu durum, insan ticareti vakalarının yasa dışı göç ve göçmen kaçakçılığı gibi kavramlarla sıkça karıştırılmasına neden olmuştur. İnsan ticareti kavramı uluslararası düzeyde ilk defa kapsamlı bir şekilde Sınırışan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesi’ne Ek İnsan Ticaretinin, Özellikle Kadın ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına İlişkin Palermo Protokolü (Palermo Protokolü)’nün 3’üncü maddesinde tanımlanmış ve bu tanım Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi’nde de aynı şekilde yer almıştır.

Palermo Protokolü'ne göre **insan ticareti**; kuvvet kullanarak veya kuvvet kullanma tehdidi ile veya diğerk bir biçimde zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma, kişinin çaresizliğinden yararlanma veya başkası üzerinde denetim yetkisi olan kişilerin rızasını kazanmak için o kişiye veya başkalarına kazanç veya çıkar sağlama yoluyla kişilerin istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması anlamına gelir. İstismar terimi ise, asgari olarak, başkalarının fuhuşunun istismar edilmesini veya cinsel istismarın başka biçimlerini, zorla çalıştırmayı veya hizmet ettirmeyi, esareti veya esaret benzeri uygulamaları, kulluğu veya organların alınmasını içermektedir.

BM Genel Kurulu'nun 2013'te aldığı kararla 30 Temmuz, Dünya İnsan Ticareti ile Mücadele Günü olarak ilan edilmiştir. Bu vesileyle her yıl insan ticaretiyle mücadele konusunda farkındalık oluşturmak, daha fazla insanın mağdur olmasını önlemek, insan ticareti mağdurlarının korunmasını güçlendirmek, insan ticaretiyle mücadelede etkin soruşturma ve kovuşturmayla dikkat çekmek ve mücadeleye ilişkin uluslararası ve sivil toplum kuruluşları ile kamu kurum ve kuruluşlarının işbirliğini arttırmak amacıyla bir dizi faaliyet yürütülmektedir. BM tarafından her yıl bu çerçevede bir tema seçilmekte olup 2023 yılı teması "Tüm insan ticareti mağdurlarına ulaşın, kimseyi geride bırakmayın" olarak belirlenmiştir.

İnsan Ticaretinin Görünüm Biçimleri

CİNSEL İSTİSMAR

ZORLA ÇALIŞTIRMA

BORÇ ESARETİ

EV KÖLELİĞİ

ORGAN TİCARETİ

ZORLA DİLENDİRME

ÇOCUK ASKERLER

ZORLA EVLENDİRME

İnsan Ticaretiyle Mücadeleye İlişkin Temel Normlar

İnsan Ticaretiyle Mücadeleye İlişkin Temel Uluslararası Normlar

1. Palermo Protokolü

2. Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi

İnsan Ticaretiyle Mücadeleye İlişkin Temel Ulusal Normlar

1. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası

2. Türk Ceza Kanunu

3. Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu

4. İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik

Türkiye, insan ticareti suçuna 8 yıldan 12 yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adlî para cezası öngörek dünyada bu alanda en ağır yaptırım uygulayan ülkelerin başında gelmektedir.

İnsan Ticaretiyle Mücadeleye İlişkin Temel Uluslararası Normlar

1. Palermo Protokolü

12 Aralık 2000 tarihinde İtalya'nın Palermo kentinde imzaya açılan Sınırışan Örgütlü Suçlara Karşı BM Sözleşmesi ve Sözleşme'nin eki olan İnsan Ticaretinin, Özellikle Kadınların ve Çocukların Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına İlişkin Protokol (Palermo Protokolü), evrensel düzeyde insan ticaretiyle mücadelede tesis edilmiş en önemli enstrümanlardan biridir. Türkiye, Palermo Protokolü'ne 25 Mart 2003 tarihinde taraf olmuştur.

2. Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi

Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi, 16 Mayıs 2005'te imzaya açılmış ve 1 Şubat 2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye, Sözleşme'yi 19 Mart 2009'da imzalamış olup Sözleşme, 30 Ocak 2016'da TBMM'de kabul edilmiştir.

İnsan Ticaretiyle Mücadeleye İlişkin Temel Ulusal Normlar

1. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası

Anayasa'da insan ticaretiyle mücadeleyi münhasıran düzenleyen bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak temel haklar ve özgürlükler bağlamında insan ticaretine yol açabilecek durumların ortaya çıkmasını engelleyici hükümlere yer verilmiştir. Bu bağlamda, anayasal düzeyde, insan ticaretiyle mücadeleyle ilişkin haklar, kişinin dokunulmazlığı, maddî ve manevî varlığı (madde 17), zorla çalıştırma yasağı (madde 18), kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı (madde 19), özel hayatın gizliliği (madde 20), suç ve cezalara ilişkin esaslar (madde 38), ailenin korunması ve çocuk hakları (madde 41), çalışma ve sözleşme hürriyeti (madde 48), çalışma hakkı ve ödevi (madde 49), çalışma şartları ve dinlenme hakkı (madde 50) ve sosyal güvenlik bakımından özel olarak korunması gerekenler (madde 61) olarak sayılabilir.

2. Türk Ceza Kanunu

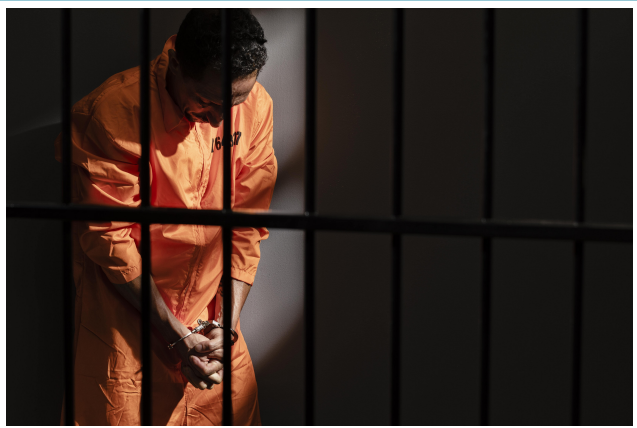
5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, insan ticareti suçunu doğrudan düzenlemektedir. Kanun'un 80'inci maddesine göre:

“(1) Zorla çalıştırmak, hizmet ettirmek, fuhuş yaptırmak veya esarete tâbi kılmak ya da vücut organlarının verilmesini sağlamak maksadıyla tehdit, baskı, cebir veya şiddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etmek suretiyle kişileri ülkeye sokan, ülke dışına çıkaran, tedarik eden, kaçıran, bir yerden başka bir yere götüren veya sevk eden ya da barındıran kimseye sekiz yıldan oniki yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adlî para cezası verilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen amaçlarla girişilen ve suç oluşturduğu fiiller var olduğu takdirde, mağdurun rızası geçersizdir.

(3) Onsekiz yaşını doldurmamış olanların birinci fıkrada belirtilen maksatlarla tedarik edilmeleri, kaçırılmaları, bir yerden diğer bir yere götürülmeleri veya sevk edilmeleri veya barındırılmaları hallerinde suça ait araç fiillerden hiçbirine başvurulmuş olmasa da faile birinci fıkrada belirtilen cezalar verilir.

(4) Bu suçlardan dolayı tüzel kişiler hakkında da güvenlik tedbirine hükmolunur.”

3. Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu

6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun 48'inci maddesinde insan ticareti mağduru ikamet izninin esasları, 49'uncu maddesinde insan ticareti mağduru ikamet izninin uzatılması ve iptaline ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. Kanun'a göre insan ticareti mağdurlarına üç yıla kadar ikamet izni verilebilmektedir. Kanun'un 55'inci maddesinde ise mağdur destek sürecinden yararlanmakta olan insan ticareti mağdurları ile tedavileri tamamlanıncaya kadar, psikolojik, fiziksel veya cinsel şiddet mağdurlarının sınır dışı edilemeyeceği hükme bağlanmıştır.

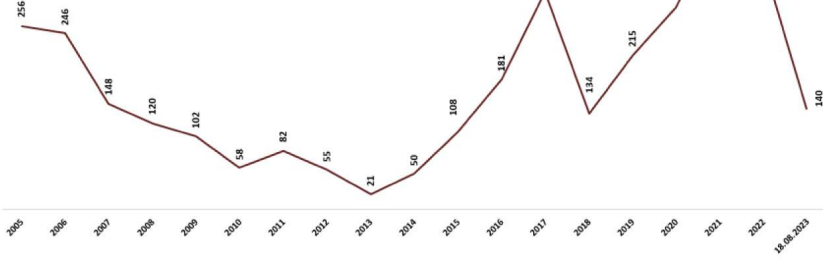
4. İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik

6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun 121'inci maddesine ve Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi'ne dayanılarak hazırlanan İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik, 17 Mart 2016 tarihli ve 29656 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmelik'in amacı ve kapsamı; 1'inci maddede *"insan ticareti suçunun önlenmesi, insan ticaretiyle mücadele, insan hakları kapsamında Türk vatandaşı ve yabancı ayrımı gözetilmeksizin insan ticareti mağdurlarının korunması, yabancı mağdura ikamet izni verilmesi ve mağdurlara sunulacak destek hizmetlerine ilişkin usul ve esasları belirlemektir."* olarak düzenlenmiştir. Yönetmelik, Türk vatandaşı veya yabancı ayrımı olmaksızın insan ticaretine konu olmuş gerçek kişileri kapsamaktadır.

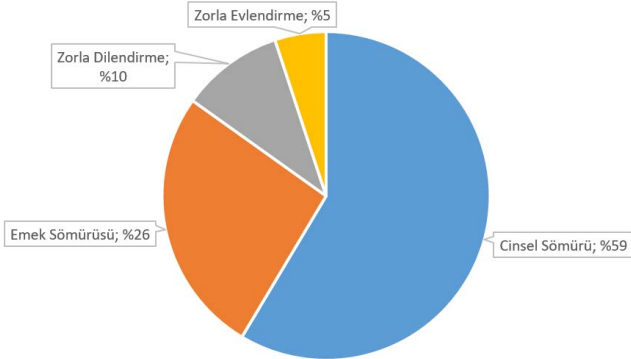
Türkiye’de Yıllara Göre Tespit Edilen İnsan Ticareti Mağdurlarına İlişkin Veriler (2005-2023)

Yıllara Göre İnsan Ticareti Mağdurları

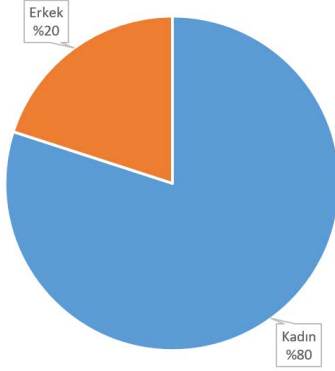
Kaynak: Göç İdaresi Başkanlığı

Türkiye’de tespit edilen insan ticareti mağdurlarının sömürü türlerine göre dağılımı (2017-2021)

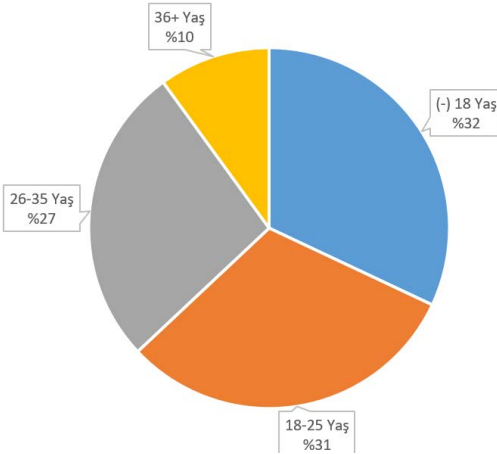
Kaynak: Göç İdaresi Başkanlığı

Türkiye’de tespit edilen insan ticareti mağdurlarının cinsiyet dağılımı (2017-2021)

Kaynak: Göç İdaresi Başkanlığı

Türkiye’de tespit edilen insan ticareti mağdurlarının yaş dağılımı (2017-2021)

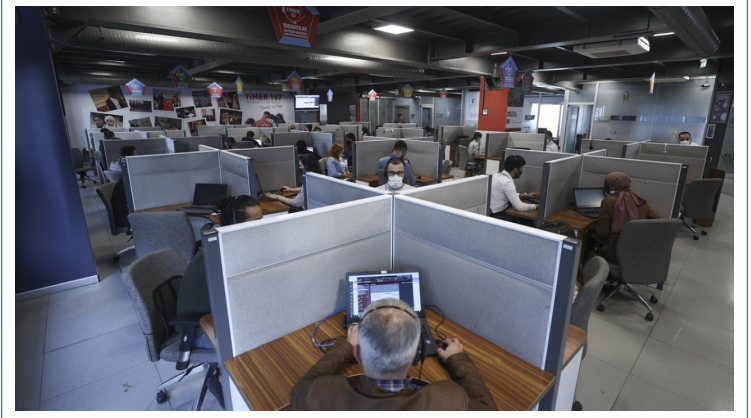

Kaynak: Göç İdaresi Başkanlığı

Yabancılar İletişim Merkezi

İnsan ticareti mağdurlarının tespitine yönelik ihbar ve yardım hattı olarak kurulan Yabancılar İletişim Merkezi (YİMER) 7 dilde (Türkçe, İngilizce, Arapça, Farsça, Rusça, Almanca ve Peştuca) 7 gün 24 saat kesintisiz hizmet vermektedir.

YİMER 157

Türkiye’de İnsan Ticareti Mağdurlarının Desteklenmesine İlişkin Önlemler

- 3 yıla kadar ikamet izni
- Mağdur Destek Programı
- Sığınmaevlerinde veya güvenli yerde barınma
- Sağlık hizmetlerinden yararlanma
- Psiko-sosyal destek
- Hukuki destek
- Mesleki eğitim
- İş gücü piyasasına erişim konusunda destek
- Temel ihtiyaçları karşılayacak düzeyde geçici maddi destek
- Gönüllü ve güvenli geri dönüş

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu ve İnsan Ticaretiyle Mücadele

Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi'nin 29'uncu maddesinin (4) numaralı fıkrasında "Her bir taraf, kamu kurumlarının insan ticaretiyle mücadeledeki faaliyetlerini ve milli mevzuat hükümlerinin uygulanmasını denetlemek için Ulusal raportörler veya diğer mekanizmalar tayin etme hususunu değerlendirir." hükmü yer almaktadır.

Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi ve İnsan Ticaretiyle Mücadele ve Mağdurların Korunması Hakkında Yönetmelik'in 5'inci maddesi uyarınca kurulan İnsan Ticaretiyle Mücadele Koordinasyon Komisyonunun 10 Aralık 2020 tarihli toplantısında alınan 2020/1.2 karar gereği Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) insan ticaretiyle mücadele alanında yürütülen faaliyetleri incelemek ve raporlamak amacıyla Ulusal Raportörlük Kurumu olarak belirlenmiştir.

Ulusal Raportörlük Kurumu olarak TİHEK

- İnsan Ticaretiyle Mücadele Ulusal Raporu hazırlamak,
- Eğitimler, zirveler düzenlemek, kitap, broşür hazırlamak, basın açıklaması yapmak gibi çalışmalar vasıtasıyla insan ticaretiyle mücadelede farkındalığı arttırmak,
- Ulusal ve uluslararası paydaşlarla istişarelerde bulunmak,
- İnsan ticareti mağdurlarına hizmet veren sığınma evlerine ziyaretler düzenlemek gibi faaliyetler yürütmektedir.

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI ve EŞİTLİK KURUMU

 www.tihék.gov.tr

 [tihek_kurumsal](https://twitter.com/tihék_kurumsal)

 0312 422 78 00

 Yüksel Cad. No:23
Kızılay / Ankara